

<<Գյոււմրու թիվ 7
հիմնական դպրոց>>
ՊՈԱԿ-ի
զարգացման ծրագիր

ԿԱԶՄԵՑ՝ ԴՄՐՈՑԻ
ՏՕՐԵՆ

ԳԱԳԻԿ ՆԻԿՈՒԻ
ԿԱՐԱԳԵՏՅԱՆԸ

/2017-2022/

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախաբան-----	2
1. Դպրոցի առաքելությունը-----	3
2. Դպրոցի բնութագիրը-----	4
3. Իրավիճակի վերլուծություն-----	5
4. Զարգացման հիմնական նպատակները-----	6
4.1. Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը (դպրոցի կանոնադրություն, տեղայնացված օրինակելի իրավական ակտեր, ներքին իրավական ակտեր), դրանց վարումը (նորմատիվ փաստաթղթեր-----	6
4.2. Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները-----	6
4.3. Բյուջետային հնարավորություններ-----	8
4.4. Աշակերտական համակազմը-----	9
4.5. Մանկավարժական համակազմը-----	9
4.6. Ուսումնական միջավայրը-----	10
4.7. Դպրոցի համագործակցությունը առանձին կառույցների և նրանց ներկայացուցիչների հետ-----	12
4.8. Կրթության որակը-----	12
4.9. Նորարարություն և տեխնոլոգիաներ-----	13
5. Դպրոցի զարգացման նախընտրելի ուղղությունները-----	14
6. Սովորողների կարողությունների և հմտությունների զարգացումը-----	14
7. Դպրոցի դաստիարակչական համակարգի կատարելագործումը-----	15
8. Դպրոցում առկա խնդիրների լուծմանն ուղղված քայլեր-----	16
9. Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ինտեգրումը դպրոց -----	18
10. Նախադպրոցական կրթությունը որպես շարունակական կրթության սկզբնական բաղկացուցիչ մաս -----	19

ՆԱԽԱԲԱՆ

Յուրաքանչյուր ոք ունի կրթության իրավունք:

/ ՀՀ Սահմանադրություն, հոդված 39/

ՀՀ անկախության հռչակումից հետո սկսվել են իրականացվել կրթության ոլորտի բարեփոխումներ, որոնք հնարավորություն են տվել լուծելու համակարգում առկա շատ խնդիրներ, կայունացնելու իրավիճակը և նախադրյալներ ստեղծելու զարգացման համար:

«Գյումրու թիվ 7 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ-ի զարգացման 2017-2022 թթ. ծրագիրը մշակվել է «Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքի 12-րդ հոդվածին, «Հայաստանի Հանրապետության կրթության զարգացման 2017-2022 թթ. պետական ծրագիր», փաստաթղթերի հիմնադրույթներին համապատասխան՝ հաշվի առնելով մանկավարժական կոլեկտիվի ձեռքբերումները և դպրոցում առկա հիմնախնդիրները:

Զարգացման ծրագիրը հանրակրթական ուսուցման հաստատության կարևորագույն ռազմավարական փաստաթուղթն է:

Հանրակրթության բարեփոխումները և առաջանցիկ զարգացումները դառնում են անհրաժեշտ և անխուսափելի, աճում է հանրակրթության դերը, որի բարեփոխումների ներկա փուլի հիմնական խնդիրը կրթության որակի ապահովումն է:

Կրթությունը անձի, հասարակության և պետության շահերից ելնող ուսուցման և դաստիարակության գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է գիտելիքները պահպանելու և սերունդներին փոխանցելու համար:

Հայաստանի Հանրապետության կրթական համակարգը նպատակաուղղված է հայ ժողովրդի հոգևոր և մտավոր ներուժի ամրապնդմանը, ազգային և համամարդկային արժեքների պահպանմանն ու զարգացմանը:

Կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության հենքը ազգային դպրոցն է, որի գլխավոր նպատակը մասնագիտական պատշաճ պատրաստվածություն ունեցող և համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության, պետականության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված անձի ձևավորումն է:

Կրթության բնագավառում պետական քաղաքականության կազմակերպական հիմքը կրթության զարգացման պետական ծրագիրն է, որը ՀՀ կառավարության ներկայացմամբ հաստատում է ՀՀ Ազգային ժողովը:

1. ԴՊՐՈՑԻ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹՅՈՒՆԸ

Առաքելությունը կազմակերպության ցանկայի ապագայի մտապատկերն է:

Առողջ սերունդ, քաղաքացիական առողջ հասարակություն ձևավորվում գործում շատ կարևոր է դպրոցի դերը: Հասարակության զարգացման ներկա փուլը պահանջում է արմատական փոփոխություններ կրթական ոլորտում: Փոփոխությունների համակարգված իրականացման համար որպես ելակետ ենք ընդունում զարգացման սույն ծրագիրը, որը ենթադրում է աստիճանական իրականացում:

«Հանրակրթության մասին» ՀՀ օրենքը սահմանում է. «Հանրակրթությունը անհատի, հասարակության և պետության շահերից բխող, հանրակրթության պետական կրթակարգին համապատասխան անձի ուսուցման և զարգացման գործընթաց է, որը նպատակաուղղված է երեխայի, սովորողի մտավոր, նրա անձի՝ որպես ապագա քաղաքացու ձևավորմանը, ինքնուրույն կյանքին նախապատրաստմանը, մասնագիտական կողմնորոշմանը և մասնագիտական կրթության նախապատրաստմանը:

Հիմնական դպրոցի խնդիրը իր սովորողներին ազգային հենքի վրա տարրական և հիմնական որակյալ կրթություն տալն է՝ ապահովելով համակողմանիորեն զարգացած, հայրենասիրության և մարդասիրության ոգով դաստիարակված քաղաքացիների ձևավորումը, որոնք կարող են իրենց կրթությունը շարունակել ավագ դպրոցներում, նախնական մասնագիտական (արեհեստագործական), միջնակարգ-մասնագիտական և այլ ուսումնական հաստատություններում:

Հիմնական ընդհանուր կրթությունը պարտադիր է: Հիմնական ընդհանուր կրթության պարտադիր լինելու պահանջը պահպանվում է մինչև սովորողի 16 տարին լրանալը, որը չի տարածվում կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների որոշակի կատեգորիաների վրա, որը սահմանում է ՀՀ կառավարությունը:

Որպես ազգային արժեք և սոցիալ-տնտեսական առաջընթացի կարևոր գործոն այսօր շատ է կարևորվում որակյալ կրթությունը և դաստիարակությունը:

Կրթության բնագավառի գերխնդիր այսօր շարունակում է մնալ կրթության որակի բարձրացումը, որը կապահովի ապագա արժանավոր քաղաքացու ձևավորում:

Մեր դպրոցի առաջնային խնդիրն է աշակերտների մեջ դաստիարակել հայրենասիրություն, սեր, հայրենի եզերքի, նրա մարդկանց, ավանդույթների և արժեքների նկատմամբ: Հարգալից վերաբերմունք լեզվի և մշակույթի նկատմամբ: Գիտակցեն, կրեն և գիտակցելով պահպանեն դարերի խորքից եկած հայի՝ շիրակցու տեսակը: Կարողանալ դաստիարակել ինտելեկտուալ բարձր հնարավորություններ ունեցող վաղվա քաղաքացիներ, որոնք, գիտելիքի լույսը կրելով իրենց մեջ, կդառնան հուսալի հենարան հայրենիքի համար, ինչն էլ կլինի դպրոցի, մանկավարժական հանրույթի փոքրիկ ներդրումը հայրենիքի հզորացման գործում:

2. ԴՊՐՈՑԻ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

2003թ. Գյումրու №16, №7 և №14 լավագույն ավանդույթներ ունեցող դպրոցների միավորումից կազմավորվել է «Գյումրու թիվ 7 միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ը:

Դպրոցի կանոնադրությունը հաստատվել է 31.05.2013թ., իսկ ՀՀ իրավաբանական անձանց պետական ռեգիստրում գրանցվել է 21.08.2003թ.:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի 2013 թ. մարտի 13-ի N 0938 հրամանով դպրոցին տրվել է կրթական գործունեության լիցենզիա՝ հիմնական ընդհանուր կրթություն իրականացնելու 600 սովորողների համար:

2011թ-ից դպրոցն իրականացնում է ներառական կրթություն:

2012թ-ից ՀՀ կրթության և գիտության նախարարի հրամանով դպրոցում իրականացվում է ռուսերենի խորացված ուսուցում:

2014թ-ից դպրոցում գործում է նախակրթարան:

Դպրոցը հիմնանորոգվել է 1998 թվականին, իսկ առանձին տարիներին միայն մասնակի վերանորոգումներ են կատարվել:

Դպրոցն այսօր ունի 32 դասասենյակ, 7 առարկայական սենյակ, գրադարան, 2 լաբորատորիա, համակարգչային 3 կաբինետ, 4 արհեստանոց, հանդիսությունների դահլիճ, մարզադահլիճ, 3 հանդերձարան, մարզահրապարակ, ուսուցչանոց, 10 սանհանգույց, ճաշարան, բուժկետ, ջեռուցման լոկալ համակարգ:

Դպրոցը որպես հիմնական հաստատվել է ՀՀ կառավարության 2011 թ. հունիսի 2-ի N 774 - Ն որոշմամբ, որի 3-րդ կետով սահմանվել է, որ «2010-2011 և 2011-2012 ուսումնական տարիների ընթացքում հիմնական դպրոցներին թույլատրվելու է ուսումնական գործընթացը շարունակել համապատասխանաբար 11-րդ և 12-րդ դասարաններում»:

2016-2017 ուստարում դպրոցը համալրված է 44 դասարանով, որտեղ սովորում են թվով 1045 աշակետներ (տարրական դպրոցում 22 դասարան՝ 481 աշակերտով, միջին դպրոցում՝ 22 դասարան՝ 564 աշակերտով):

Դպրոցում աշխատում են թվով 94 ուսուցիչներ, որոնցից 91-ը ունեն բարձրագույն կրթություն, իսկ 3-ը՝ միջին մասնագիտական, 9 տարակարգ ստացած ուսուցիչներ, 3 գիտությունների թեկնածու ուսուցիչներ:

Դպրոցն աշխատում է 5-օրյա աշխատանքային շաբաթով:

Դպրոցն ունի հիմն, զինանշան, կնիք, ձևաթղթեր, շտամբ և այլ միջոցներ:

Դպրոցն ինքնուրույն հաշվեկշիռ և բանկային հաշիվ ունի: Ինչպես նաև՝ սեփական վեբ-կայք՝ gyumri7@schools.am:

Դպրոցի հասցեն է՝ քաղաք Գյումրի, Ալեք Մանուկյան 4:

3. ԻՐԱՎԻՃԱԿԻ ՎԵՐԼՈՒԾՈՒԹՅՈՒՆ

Գյումրու թիվ 7 հիմնական դպրոցի զարգացման ծրագրում իրատեսական նպատակներ և խնդիրներ սահմանելու համար նախ անհրաժեշտ են վերլուծել առկա իրավիճակը, բացահայտել ուժեղ և թույլ կողմերը, վերհանել առկա հիմնախնդիրները:

Վերլուծությունը համակարգված իրականացնելու համար նպատակահարմար է այն կատարել ըստ որոշակի ոլորտների՝ առավելագույնս ընդգծելով դպրոցի ուժեղ և թույլ կողմերը:

ՈՒԺԵՂ ԿՈՂՄԵՐ	ԹՈՒՅԼ ԿՈՂՄԵՐ
<ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը (դպրոցի կանոնադրություն, տեղայնացված օրինակելի իրավական ակտեր, ներքին իրավական ակտեր), դրանց վարումը, • Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները, • Աշակերտական համակազմը, • Մանկավարժական համակազմը, • Համագործակցությունը կրթության կառավարման մարմինների և շահառու կազմակերպությունների հետ, • Ուսումնական միջավայրը, • Կրթության որակը՝ ըստ սովորողների ուսումնասրության արդյունքների: 	<ul style="list-style-type: none"> • Դպրոցի շենքային պայմանները և նյութատեխնիկական բազան, • Դպրոցի ֆինանսատնտեսական գործունեությունը, • Ձեռնարկատիրական գործունեության բացակայությունը, • Համագործակցությունը համայնքի հետ, • Մանկավարժական համակազմում որակավորման տարակարգ ունեցողների պակասը, • ՏՀՏ-ների ներդրման և օգտագործման մակարդակը:

4. ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐԸ

4.1 Դպրոցի գործունեությունը կանոնակարգող իրավական ակտերը (դպրոցի կանոնադրություն, տեղայնացված օրինակելի իրավական ակտեր, ներքին իրավական ակտեր), դրանց վարումը (նորմատիվ փաստաթղթեր)

Ուսուճասական հաստատությունը պետք է ունենա նորմատիվ և իրավական համակարգի զարգացման հնարավորություն, իր գործունեության համար անհրաժեշտ իրավական փաստաթղթերի ցանկը և ցանկում նշված բոլոր փաստաթղթերը: Ցանկում նշված փաստաթղթերի օրինակելի տարբերակների հիման վրա պետք է կազմված և սահմանված կարգով հաստատված լինեն իր կառուցվածքին հատուկ փաստաթղթերը:

Ուսուճասական հաստատությունում պետք է առկա լինեն պարտադիր գործածության երաշխավորված փաստաթղթերը, և դրանք պետք է վարվեն կարգերի պահանջներին համապատասխան: Ուսուճասական հաստատությունը պետք է արդյունավետ օգտագործի գոյություն ունեցող նորմատիվ փաստաթղթերը, դրանց օրինակելի ձևերը, իր իրավասության սահմաններում մշակի հաստատության համար անհրաժեշտ նոր նորմատիվ փաստաթղթեր (ներքին իրավական ակտեր), և դրանք կիրառի աշխատանքի ընթացքում: Այս աշխատանքին մասնակցելու հնարավորություն պետք է ունենան հաստատության բոլոր աշխատակիցները: Այդ փաստաթղթերը պետք է լինեն արդյունավետ, ժամանակակից, իրականանալի (իրականացնելի), ապահովեն աշակերտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների աճ:

ՀՀ կրթության և գիտության նախարարության կողմից հաստատված է Հայաստանի Հանրապետության հանրակրթական ուսուճասական հաստատություններում գործածության ենթակա փաստաթղթերի անվանացանկը: Տնօրենը պետք է վստահ լինի, որ ցանկում թվարկված փաստաթղթերի լրացման կարգերը առկա են, և փաստաթղթերը լրացվում են այդ կարգերի հիման վրա: Դպրոցը չի կարող դրանք փոփոխել և պետք է ճշտությամբ կատարի դրանց պահանջները:

Ամենօրյա գործունեությունը կանոնակարգելու նպատակով դպրոցն իր իրավասության սահմաններում կարող է մշակել, օգտագործել կանոնակարգող այլ փաստաթղթեր:

Ուստի *նպատակ* ենք սահմանում ապահովել ԿԳՆ-ի կողմից հաստատված պարտադիր գործածության օրինակելի փաստաթղթերի համապատասխանությունը դպրոցի կառուցվածքային առանձնահատկություններին:

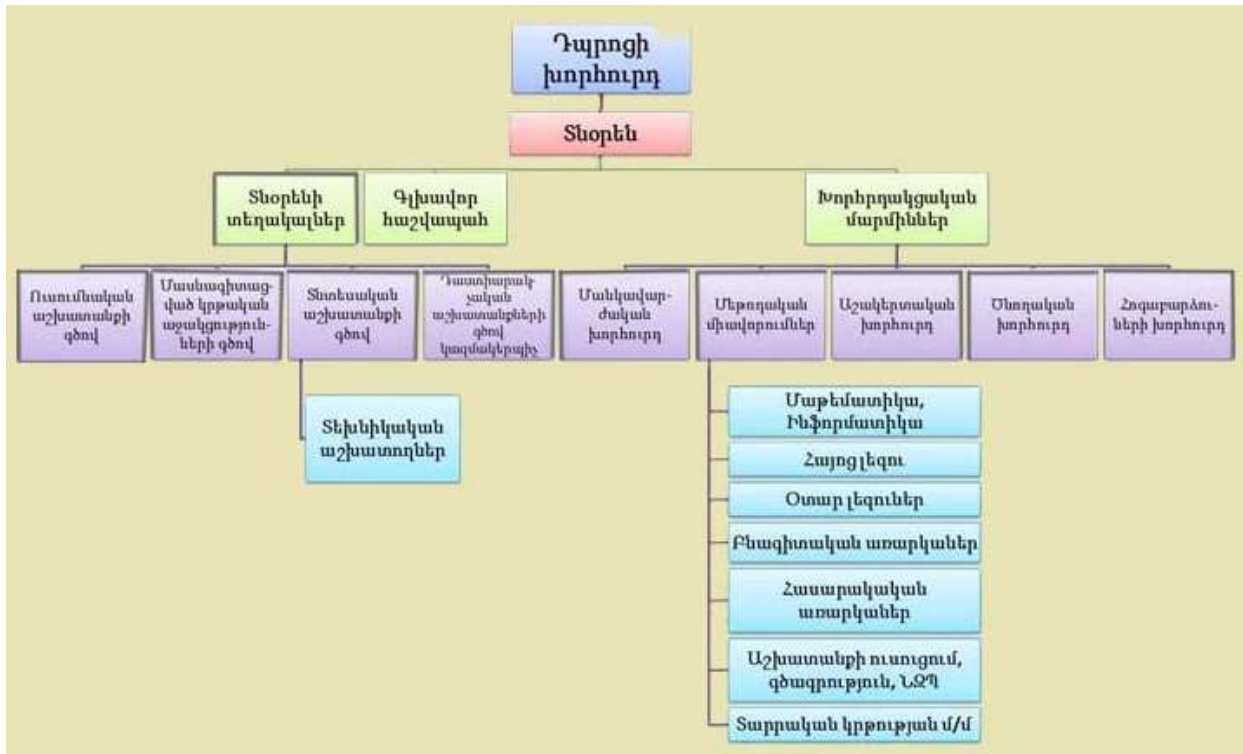
4.2 Կառավարման և խորհրդակցական մարմինները

«ՀՀ պետական հանրակրթական ուսուճասական հաստատություն» ՊՈԱԿ-ի օրինակելի կանոնադրությամբ ամրագրված է. «Հանրակրթական դպրոցում կրթական գործունեության արդյունավետ կազմակերպման, ինչպես նաև զարգացման ծրագրերին աջակցելու և համայնքի հետ արդյունավետ համագործակցություն ապահովելու նպատակով ձևավորվում են

խորհրդակցական մարմիններ՝ *մանկավարժական խորհուրդ, առարկայական մեթոդական միավորումներ, ծնողական, աշակերտական, հոգաբարձուների խորհուրդներ*: Հանրակրթական դպրոցում կարող են ձևավորվել խորհրդակցական կամ խորհրդատվական այլ մարմիններ»:

Խորհրդակցական բոլոր մարմիններն ունեն իրենց կանոնադրությունը, որը կազմում է դպրոցը՝ հիմք ընդունելով օրինակելի կանոնադրությունը: Կանոնադրությամբ սահմանվում են տվյալ մարմնի գործունեության ոլորտները և կարգը:

Շատ կարևոր է, որ խորհուրդներն ունենան իրական ինքնավարություն, ազատ լինեն իրենց գործողություններում՝ պահպանելով իրենց իրավունքներն ու պարտականությունները:

Գծապատկեր 1

Որպես դպրոցի տնօրեն՝ *պետք է կարողանալ* գնահատել և ժամանակին միջոցներ ձեռնարկել խորհրդակցական մարմինների աշխատանքի արդյունավետությունը բարձրացնելու, ձևական գործընթացները դադարեցնելու համար: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է.

1. Մանկավարժական խորհրդի անդամների համար կազմակերպել սեմինարներ՝ նրանց դպրոցի հիմնարար փաստաթղթերին ծանոթացնելու համար:

2. Առարկայական մեթոդական միավորումների նախագահների համար կազմակերպել սեմինարներ «Առարկայական մեթոդական միավորման աշխատանքների պլանավորումը և կազմակերպումը» թեմայով:

3. Զարգացնել առարկայական մեթոդական միավորումների մեթոդական աշխատանքի կազմակերպման զինանոցը գործող փորձի ուսումնասիրության միջոցով:

4.3 Բյուջետային հնարավորություններ

Դպրոցավարության մյուս կարևոր ուղղությունը նրա բյուջետային հնարավորություններն են: Քանի որ դպրոցը հիմնական է և հաճախ միակ ֆինանսավորումը ստանում է պետական բյուջեից, ապա հաջողությունների և դժվարությունների հիմնական պատճառը այդ միջոցների բավարար և անբավարար լինելն է: Դպրոցներն այսօր ֆինանսավորվում են աշակերտների թվով, և դպրոցի բյուջետային միջոցները բավարարում են, եթե աշակերտների թիվը դասարանում բարձր է միջինից: Եթե այդ միջոցներն անբավարար են, ապա դպրոցը բյուջետային միջոցների հետ կապված իր խնդիրները փորձում է լուծել՝ որոշ ուղղություններում քիչ ներդրումներ կատարելով:

1. Աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարումներ
2. Եկամտահարկի վճարներ

Այս ուղղություններով բյուջետային հատկացումները միջոցների սղության դեպքում որպես կանոն չեն փոփոխվում:

3. Գրասենյակային և տնտեսական ծախսեր
4. Գույքի և սարքավորումների ձեռքբերման ծախսեր

Այս ուղղություններով բյուջետային հատկացումները միջոցների սղության դեպքում սովորաբար նվազեցվում են:

5. Կապի ծառայությունների ծախսեր
6. Էլեկտրաէներգիայի, վառելիքի և ջեռուցման ծախսեր
7. Ջրմուղ-կոյուղու ծառայությունների գծով ծախսեր
8. Կոմունալ ծառայությունների վճարներ

Այս ուղղություններով բյուջետային հատկացումները միջոցների սղության դեպքում սովորաբար նվազեցվում են խնայողությունների հաշվին:

Ուրտի խնդիրները կարգավորելու նպատակով *անհրաժեշտ է* քայլեր ձեռնարկել դպրոցի բյուջետային հատկացումները ավելացնելու և այլ միջոցներ հայթայթելու ուղղությամբ, զարգացնելու տնօրենի և հաշվապահի կարողությունները՝ դպրոցի բյուջեում ֆինանսական մուտքերը և դրանց փոփոխությունները կանխատեսելու, նախահաշիվ կազմելու, ֆինանսական միջոցները նախահաշվին համապատասխան ծախսելու, հաշվետվություններ կազմելու համար: Կարևորում ենք դպրոցի ներգրավումը միջազգային կազմակերպությունների ծրագրերին և այդ ուղղությամբ կատարել աշխատանքներ:

4.4 Աշակերտական համակազմը

Պետական դպրոցի տնօրենը պարտավոր է տվյալ տարածքում բնակվող երեխաներին (սովորողներին) ծնողի կողմից դիմում ներկայացնելու դեպքում ընդունել դպրոց՝ ապահովելով օրենսդրությամբ սահմանված նորմերին համապատասխան պայմաններ: Դպրոց ընդունելության ժամանակ սովորողի գիտելիքների ստուգում չի թույլատրվում:

Աշակերտները ոչ միայն մտավոր, այլև սոցիալական և հուզական (էմոցիոնալ) անհատականություններ են, և այս ամենն ազդում է նրանց սովորելու արդյունավետության վրա: Որպեսզի հասկանանք, թե ովքեր են մեր աշակերտները, պետք է հաշվի առնենք՝

1. նախնական գիտելիքները,
2. մտավոր զարգացումը,
3. մշակութային դաստիարակությունը,
4. զարգացվածությունը և զարգանալու հույսերը(սպասելիքները):

Դպրոցի *նպատակներից են՝* զարգացնել դպրոցի ուսուցիչների կարողությունները սովորողների նախնական գիտելիքները որոշելու, սովորողների տարիքային հոգեբանությունը ճանաչելու, նրանց հետ արդյունավետ աշխատելու համար, դպրոցում ներդնել հոգեբանական ծառայություն՝ սովորողներին և ուսուցիչներին անհրաժեշտ խորհրդատվություն տրամադրելու, նրանց օգնելու և դասարանում առաջացող խնդիրների լուծմանն աջակցելու համար:

4.5. Մանկավարժական համակազմը

Ուսուցիչները և աշակերտները մեկ միասնական համակարգ են, և նրանց գործունեությունը փոխկապակցված է: Մենք պետք է կարողանանք գնահատել մեր մանկավարժական պոտենցիալը, ինչի համար պետք է ունենանք գնահատման չափանիշներ: Մենք կարող ենք ուսուցչին գնահատել՝ ըստ նրա կրթության և փորձառության, ըստ նրա՝ ուսուցման գործընթացում ունեցած հաջողությունների, ըստ դպրոցի զարգացման գործընթացում նրա ունեցած ներդրման: Չափանիշներ կարող են լինել օրինակ՝

1. Ունի բարձրագույն մասնագիտական կրթություն:
2. Ունի աշխատանքի 5 և ավելի տարվա փորձ:
3. Ուսուցման գործընթացում կիրառում է դասավանդման այնպիսի մեթոդներ և հնարներ, որոնք աշակերտներին հնարավորություն են տալիս ստանալու բավարար գիտելիքներ, ձեռք բերելու անհրաժեշտ կարողություններ և հմտություններ:
4. Գիտի գնահատման մեթոդաբանությունը և կարողանում է այն կիրառել:
5. Գիտի առարկայի չափորոշիչները և դասավանդելիս առաջնորդվում է չափորոշիչներով:
6. Իր աշխատանքում պատասխանատու է և պարտաճանաչ, նպաստում է դպրոցի ուսուճական և վարչական աշխատանքների կազմակերպմանը, ուսուճասպիրում է գոյություն ունեցող փորձը և տարածում է իրենը:
7. Գիտի տարիքային հոգեբանությունը:

8. Գիտի և հարգում է երեխաների իրավունքները:

9. Պահպանում է մանկավարժական էթիկայի կանոնները:

Կրթության որակի բարելավումը նախ և առաջ ենթադրում է որակյալ ուսուցիչների առկայություն: Կրթության որակի բարձացման և բարեփոխումների հաջողության ապահովման առանցքային դերը պատկանում է ուսուցչին:

Դպրոցի մանկավարժական համակազմի որակական բարելավումը համարում ենք դպրոցի *ռազմավարություններից* մեկը: Այն ենթադրում է ՀՀ կառավարության 14.10.2010 թ. N 1391- Ն որոշմամբ հաստատված կարգի պահանջների կատարում, այսինքն՝

Ա. Ուսումնասիրել, ընդհանարացնել մանկավարժական առաջավոր փորձը և ներդնել պրակտիկ աշխատանքում:

Բ. Որակավորման տարակարգ չունեցող, սկսնակ ուսուցիչներին նախապատրաստել ատեստավորման:

Գ. Կազմակերպել մասնագիտական և մանկավարժական-մեթոդական խորհրդակցություններ, խորհրդատվություններ:

Դ. Ուսուցիչներին հաղորդակից դարձնել մանկավարժության նորագույն նվաճումներին, կազմակերպել սեմինարներ, մանկավարժական մեթոդական ընթերցումներ:

Ե. Նպաստել ուսուցիչների որակավորման բարձացմանը:

Զ. Ընդլայնել տեղեկատվական և հեռահաղորդակցման տեխնոլոգիաների ներդրման գործընթացը, ձեռք բերել ոչ միայն նոր համակարգիչներ, այլև էլեկտրոնային գրատախտակ, Հասնել նրան, որ յուրաքանչյուր ուսուցիչ տիրապետի համակարգչային ծրագրերին և կարողանա օգտվել համացանցից: Այդ նպատակով կազմակերպել դասընթացներ:

Է. Կատարելագործել ուսուցիչների աշխատանքը կրթական կայքերի միջոցով (armedu.am, edu.am, aniedu.am, dasar.am և այլն):

Նախատեսում ենք աջակցել մանկավարժներին մշակել և տպագրել իրենց մեթոդական աշխատանքների արդյունքների վերաբերյալ նյութերը և ստեղծել համապատասխան պայմաններ փորձարարական հետազոտական աշխատանքներն իրականացնելու համար:

4.6. Ուսումնական միջավայրը

Ուսումնական միջավայրի ճիշտ վերլուծությունը զարգացման ծրագրի կարևոր գործոններից է: Ուսումնական միջավայրը դասասենյակների և առարկայական կաբինետների, դասագրքերի և այլ գրականության, սարքավորումների և մուլտիմեդիայի, դպրոցում ձևավորված սովորեցնելու և սովորելու ավանդույթի, դպրոցի ներսում և դպրոցից դուրս առկա հասարակական հարաբերությունների ամբողջությունն է: Այն պայմանավորված է նշված բոլոր ուղղությունների առկայությամբ և փոխկապակցվածությամբ: Դպրոցը կարող է ուժեղ լինել մի ուղղությամբ, բայց այդ ուժը կթուլանա մեկ այլ ուղղության թույլ լինելու պատճառով:

Դպրոցը պետք է ձգտի, որ՝

1. դասասենյակաները և առարկայական կաբինետները կահավորված լինեն նոր ժամանակակից գույքով,

2. ապահովված լինի դասագրքերով և ուսումնական այլ գրականությամբ, սարքավորումներով և մուլտիմեդիայով:

Ծնողների և երեխաների սոցիալական պատկերը պետք է նկարագրվի դպրոցի ուսումնական ծրագրում, արտացոլվի ուսումնական պլանում և իրականացվի ուսումնատրության ընթացքում: Այս պահանջը դրված է նաև ուսումնական պլանի դպրոցական բաղադրիչի բաշխման հիմքում: Դրա արդյունքում աշակերտները կունենան ուսումնական հաջողություններ, որոնք տոկոսային հարաբերությամբ ներկայացվում են դպրոցի ներքին գնահատման ժամանակ:

Դպրոցի ուսումնական պլանը դպրոցի հիմնարար փաստաթղթերից է, որը ապահովում է դպրոցի կողմից պետական և հանրային պատվերի կատարումը: Դպրոցի ուսումնական պլանը պետք է կազմվի՝ ըստ սովորողների և ոչ թե ուսուցիչների կարիքների:

Այս առումով կարևորում ենք ուսումնական պլանի համապատասխանեցումը դպրոցում սովորողների կարիքներին:

Դաստիարակությունը պետության կրթական քաղաքականության և կրթության համակարգի ռազմավարական կարևորագույն խնդիրն է, քանզի կրթության գերնպատակն անձի անհատականության կայացումն է:

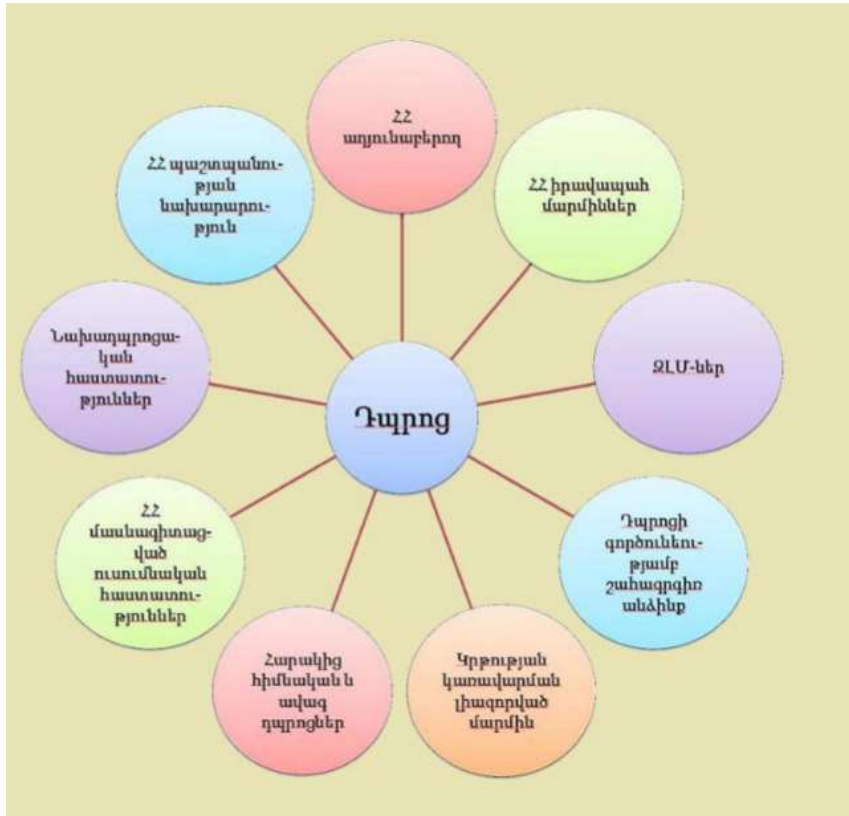
Դպրոցը պետք է քայլեր ձեռնարկի սովորողների դաստիարակության համակարգի կատարելագործման ուղղությամբ՝

1. ծնողների ուսուցում կազմակերպելով,
2. առարկայական դասընթացներում հզորացնելով դաստիարակության մասը,
3. արտադասարանական միջոցառումներին դաստիարակչական ուղղվածություններ տալով,
4. ուսման նկատմամբ դրական վերաբերմունք ձևավորելով,
5. ծնող-դպրոց կապը հզորացնելով:

Վերոբերյալի հիմամբ՝ **նպատակ ունենք** բարելավելու դպրոցում իրականացվող դաստիարակչական աշխատանքները՝ մշակելով և ներդնելով արդյունավետ մեխանիզմներ, ներմուծելով կրթական արդի ծրագրեր, այդ թվում՝ այլընտրանքային և միջազգային:

4.7 Դպրոցի համագործակցությունը առանձին կառույցների և նրանց ներկայացուցիչների հետ

Դպրոցի նյութատեխնիկական բազայի բարելավման և սովորողներին ու մանկավարժներին հասարակական կյանքին ակտիվորեն ներգրավելու համար անհրաժեշտ է մշտապես համագործակցել առանձին կառույցների և նրանց ներկայացուցիչների հետ: Ստորև ներկայացված Գծապատկեր 2-ը արտահայտում է այդ համագործակցության տեսլականը:

Գծապատկեր 2

4.8 Կրթության որակը

Կրթության որակը կարելի է բարձրացնել՝ բացահայտելով իրավիճակը գնահատելու միջոցով այն փոխելու հնարավորությունները: Անհրաժեշտ է դիտարկել հետևյալ գործոնները.

1. Ուսումնական գործընթացի փաստացի վիճակը:
2. Կրթական գործընթացի կատարողականը:
3. Կրթական գործընթացի արդյունավետությունը:
4. Կրթական գործընթացի որակը կրթական աստիճաններում:
5. Դասերի, ուսումնական միջոցառումների որակը:

Մեր առջև **խնդիր ենք դնում** բարձրացնելու աշխատանքային կարգապահությունը և ուսուցման որակը:

4.9 Նորարարություն և տեխնոլոգիաներ

Մանկավարժական գիտության, կրթական նոր տեխնոլոգիաների զարգացումն էլ ավելի է խթանում դասավանդման նոր մեթոդների, ուսուցման նոր ձևերի մշակումը: Այսօր արդեն նորություն չեն դասավանդման փոխներգործուն, աշակերտակենտրոն մեթոդները, ուսուցման կազմակերպման տարբեր եղանակները, հեռավար ուսուցման ձևերը:

Դպրոցում այսպիսի փոփոխություններ կատարելը պահանջում է ժամանակ և միջոցների ներդրում: Հնարավոր չէ մեկ սեմինարի կամ վերապատրաստման դասընթացի միջոցով բոլոր ուսուցիչների մոտ ձևավորել ուսուցման ժամանակակից մեթոդների, ՏՀՏ-ների արդյունավետ կիրառման կարողություններ: Ուսուցիչը պետք է ժամանակ ունենա նոր գիտելիքներ ստանալու, դրանք գործածելու, սխալները ուղղելու և մոտեցումները վերանայելու համար: Դպրոցի վարչական կազմն էլ պետք է կարողանա ուսուցչի աշխատանքը վերահսկել, անհրաժեշտ օժանդակություն ցույց տալ և ապահովել նոր ստացած գիտելիքների և հմտությունների կիրառումը:

Մյուս կողմից ցանկալի է, որ դպրոցն ըստ իր զարգացման առաջնահերթությունների ներդնի գիտականորեն հիմնավորված որևէ նոր, զարգացում ապահովող գիտամանկավարժական նորարարություն: Այն հնարավորություն կտա դպրոցի աշխատակիցներին, աշակերտներին և ծնողներին, ինչպես նաև հիմնադրին գնահատելու դպրոցի ջանքերը գիտական տեսանկյունից՝ դրանով դպրոցը առանձնացնելով մյուս դպրոցներից, օգտագործելով, տարածելով հաջողված փորձի արդյունքները:

Այս հիմնախնդիրները *լուծելու նպատակով* հարկ ենք համարում ՏՀՏ-ների կիրառման միջոցով բարձրացնել ուսուցման արդյունավետությունը, ուսուցման կազմակերպման կոլեկտիվ եղանակի միջոցով ապահովել սովորողների անհատական առաջընթացը:

5. ԴՊՐՈՑԻ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՆԱԽԸՆՏՐԵԼԻ ՈՒՂՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Դպրոցում հարկավոր է հաստատել հանրակրթության կազմակերպման հետևյալ սկզբունքները.

- Հանրակրթությունը պետք է իրականացվի ազգային հենքի վրա՝ համամարդկային արժեքների ներդաշնակ գուգորդմամբ:
- Հանրակրթությունը պետք է նպաստի մարդու և քաղաքացու շահերին, ծառայի անհատին ու ժողովրդին:
- Հանրակրթությունը իրականացվում է ՀՀ պաշտոնական լեզվով՝ արևելահայերենով: Այն նպատակաուղղված է հայոց լեզվի, հայ ժողովրդի մշակութային ժառանգության պահպանմանն ու զարգացմանը, ազգային ինքնության ու միասնության պահպանմանը:
- Հանրակրթությունն իրականացվում է ուսուցման և դաստիարակության միասնականության սկզբունքով՝ պահպանելով իր աշխարհիկ բնույթը, զերծ մնալով խտրականությունից ու սահմանափակումներից: Այն հավասարապես մատչելի է յուրաքանչյուրին՝ անկախ ազգությունից, ռասայից, սեռից, լեզվից, դավանանքից, քաղաքական կամ այլ հայացքներից, սոցիալական ծագումից, գույքային կամ այլ դրությունից:
- Հիմնական կրթությունը պարտադիր և հասանելի է յուրաքանչյուր անձի՝ անկախ նրա հետաքրքրություններից, մասնագիտական նախնական կողմնորոշումից, մտավոր և ֆիզիկական կարողություններից:
- Հանրակրթությունն իրականացվում է սովորողների տարիքային առանձնահատկություններին և զարգացման մակարդակին համապատասխան:

6. ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ ԿԱՐՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ և ՀՄՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ

Կրթության բովանդակային բաղադրիչներն են.

- գիտելիքների համակարգ,
- կարողություններ և հմտություններ,
- արժեքային համակարգ:

Այսօր, երբ կրթական բարեփոխումների հիմնական պահանջներից մեկը դարձել է աշակերտակենտրոն ուսուցումը, անցում է կատարվել գիտելիքակենտրոն համակարգից ուսուցման եռակենտրոն համակարգի՝ գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ, արժեքային համակարգ, և խնդիր է դրվել սովորեցնելու սովորել, առաջնային պլան են մղվում այդ խնդիրների լուծմանն ուղղված մեթոդներն ու մեթոդական հնարները: Այդ նպատակով անհրաժեշտ է սովորողին ծանոթացնել ճանաչողության մեթոդներին և ձևավորել դրանք գործնականում կիրառելու կարողություններ և հմտություններ:

Սովորողը պետք է գիտակցի սեփական մշակույթի, լեզվի, պատմության, արվեստի, ավանդույթների, ազգային և այլ արժեքների կարևորությունն ու նշանակությունը և լինի դրանց կրողը:

7. ԴՊՐՈՑԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

Մեր կարծիքով դպրոցում դաստիարակչական համակարգի կատարելագործման նպատակով անհրաժեշտ է՝

- դաստիարակչական գործընթացներում առաջնորդվել միասնական սկզբունքներով և կանոններով, միասնական մանկավարժական պահանջներով,

- ծնողներին ակտիվորեն ընդգրկել դպրոցի դաստիարակչական գործընթացներում,

- հետևել, որ դաստիարակչական աշխատանքները հիմնվեն հստակ նախագծված դասղեկական պլանների վրա,

- վերլուծել դպրոցի դաստիարակչական միջավայրը և բացահայտելով առկա խնդիրները և բացթողումները՝ ձեռնարկել անհրաժեշտ միջոցառումներ,

- քայլեր ձեռնարկել աշակերտների, ինչպես նաև աշակերտների և ուսուցիչների միջև բավարար համագործակցություն, հաղորդակցության համար դրական միջավայր ստեղծելու ուղղությամբ,

- դասղեկական ժամերի և արտադասարանական միջոցառումների միջոցով իրականացնել բարոյական և հայրենասիրական դաստիարակության ծրագրեր,

- ընդլայնել ինչպես դասարանների, այնպես էլ առանձին աշակերտների ներդպրոցական և արտադպրոցական դաստիարակչական բնույթի միջոցառումներին մասնակցելու հնարավորությունները,

- դպրոցում ստեղծել «Ծնողական համալսարան» և դրանում ընդգրկել դասղեկների, հոգեբանների, մանկավարժական գիտության տարբեր մասնագետների: Անհրաժեշտ է նաև պարբերաբար վերլուծել այդ համալսարանում հավաքագրված դաստիարակչական բնույթի խնդիրները, որոնք առնչվում են ծնողների կողմից այս ուղղությամբ բավարար գիտելիքներ, կարողություններ և հմտություններ տրամադրելուն և նպատակ ունեն օգնելու վերջիններիս,

- համագործակցել իրավապահ մարմինների հետ:

Քանի որ մանկությունն ու պատանեկությունը ամենանպաստավոր շրջանն են անձի մոտ հայրենիքի նկատմամբ պատկերացումները ճիշտ ձևավորելու, սեր արմատավորելու համար, ապա հայրենասիրական դաստիարակության բնագավառում ուղենշային նպատակներին հասնելու համար մեր կարծիքով անհրաժեշտ է՝

- դպրոցի վարչական և ուսուցչական անձնակազմին ակտիվորեն ընդգրկել սովորողների հայրենասիրական դաստիարակության ծավալման և կատարելագործման գործընթացներում,

- պարբերաբար համակարգել, վերլուծել և գնահատել ծրագրավորված հայրենասիրական միջոցառումների կատարման արդյունավետությունը,

- դպրոցական հիմնական բոլոր միջոցառումներն իրականացնելիս ապահովել հայկական խորհրդանիշների և հայրենասիրական գաղափարների գործածումը,
- ամփոփել և տարածել հայրենասիրական դաստիարակության ասպարեզում լավագույն մասնագետների մանկավարժական առաջավոր փորձը,
- հայրենասիրական դաստիարակության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով ներդնել աշխատանքի նոր ձևեր և մեթոդներ, ինչպիսիք են զանգվածային լրատվության միջոցները և ժամանակակից տեխնոլոգիաները՝ ֆիլմեր, սկավառակներ, էլեկտրոնային նյութեր և այլն,
- դպրոցի աշակերտական խորհրդին ընդգրկել ռազմահայրենասիրական դաստիարակությանն ուղղված միջոցառումներում,
- հաճախակի անցկացնել ռազմահայրենասիրական բնույթի մրցույթներ, հանդիպումներ, զրույցներ և այլ միջոցառումներ, ինչպիսիք են՝
 - «Հայոց պատմություն», «Հայ ազգ», «Հայոց լեզու», «Հայ ընտանիք» թեմաներով հանդիպումները, զրույցները, սեմինարները և այլ միջոցառումները,
 - հայտնի մարդկանց, զինվորների, հայ ազատամարտիկների, պատերազմի հաշմանդամների հետ հանդիպումները,
 - հարստացնել և համալրել հայրենասիրական դաստիարակության կազմակերպման և իրականացման համար անհրաժեշտ մանկավարժական տեղեկատվական բանկը:

8. ԴՊՐՈՑՈՒՄ ԱՌԿԱ ԽՆԴԻՐՆԵՐԻ ԼՈՒԾՄԱՆՆ ՈՒՂՂՎԱԾ ՔԱՅԼԵՐ

Դպրոցը հիմնանորգվել է 1998 թվականին, իսկ առանձին տարիներին միայն կատարվել են ընթացիկ վերանորոգումներ:

2015թ-ին ՀՀ կառավարության հրատապության ծրագրով ամբողջովին փոխվել է դպրոցի ջեռուցման համակարգը, որի վրա ծախսվել է 23 մլն. դրամ:

Ուսումնական հաստատությունում առարկայական ծրագրերի յուրացումը դասապրոցեսի ընթացքում մատչելի դարձնելու համար համակարգչային գրագիտությունը չափազանց կարևոր է և՛ ուսուցիչների և՛ սովորողների համար:

Չնայած համակարգչային երեք կաբինետներում տեղադրված 44 համակարգիչներն իրենց նպատակին են ծառայում, այնուամենայնիվ տեղեկատվական և հաղորդակցական տեխնոլոգիաները քիչ են և հասանելի չեն բոլոր սովորողներին:

Այսօր հիմնական դպրոցը ֆինանսավորվում է պետական բյուջեի միջոցներից՝ ըստ իրականացվող հանրակրթական ծրագրերի՝ կախված սովորողների թվից:

Պետական բյուջեից ստացված գումարը բավարար չէ դպրոցում առկա խնդիրները լուծելու համար: Անհրաժեշտ է հայթաթել լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ: Այդ առումով պետք է ակտիվացնել հոգաբարձուների խորհրդի՝ որպես հանրակրթական դպրոցի

խորհրդակցական մարմնի գործունեությունը՝ դպրոցի համար ֆինանսական միջոցների հայթայթման և արտաբյուջետային ֆոնդի ձևավորման գործընթացում:

Դպրոցի գործունեության արդյունավետությունը բարձրացնելու համար կարևորում ենք դպրոցի ներքին և արտաքին գնահատումը, որի մեխանիզմը նախատեսված է «Հանրակրթության մասին» օրենքով: Ներքին և արտաքին գնահատումն անհրաժեշտ է ուղղորդել սովորողին մատուցվող կրթական ծառայությունների որակի բարձրացմանը:

Որպես տնօրենի ժամանակավոր պաշտոնակատար՝ վերջին երեք ամսում ձեռնարկվել են միջոցառումներ առկա խնդիրները որոշ չափով լուծելու ուղղությամբ: Հանձն ենք առնում բարեխղճորեն կատարել տնօրենի այն լիազորությունները, որոնք սահմանված են ՀՀ Կառավարության 2010 թ. Հոկտեմբերի 14-ի N 1391-Ն որոշման Հավելված 4-ով՝ պաշտոնային պարտականությունների ցանկով:

9. ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏՈՒԿ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ԿԱՐԻՔ ՈՒՆԵՑՈՂ ԵՐԵՒԱՆԵՐԻ ԻՆՏԵԳՐՈՒՄԸ ԴՊՐՈՑ

Սովորելով միասին՝ երեխաները սովորում են ապրել միասին:

2005 թ. սեպտեմբերի 1-ին ուժի մեջ մտավ «Կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող անձանց կրթության մասին» ՀՀ օրենքը: Դրանով պետականորեն ճանաչվեց և ամրագրվեց նաև ներառական կրթությունը Հայաստանում:

Մինչև 2025 թ. Հայաստանում բոլոր հանրակրթական դպրոցների կրթության կազմակերպումը կլինի ներառական:

Ներառական կրթությունը կրթական այնպիսի ծրագիր է, որը բացառում է ամեն տեսակ խտրականություն երեխաների նկատմամբ, ապահովում է հավասար վերաբերմունք բոլոր մարդկանց հանդեպ, կրթական համակարգում ստեղծում է ուրույն պայմաններ կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիքներ ունեցող անձանց համար:

Ներառական կրթությունը հանրակրթության զարգացման գործընթաց է, որը ենթադրում է կրթության մատչելիություն բոլորի համար, երեխաների ամենատարբեր կարիքների բավարարմանն ուղղված բոլոր տեսակի միջոցների ապահովում, ինչը հանրակրթական դպրոց մտնելու այցեքարտ է ընձեռնում հաշմանդամություն ունեցող երեխաներին:

Ներառական կրթությունը ձգտում է հասնել ուսուցման նկատմամբ առավել ճկուն մոտեցման՝ բավարարելու մարդկանց զանազան կրթական պահանջները: Եթե ներառական կրթության մտցրած փոփոխությունները ուսուցումն ավելի արդյունավետ դարձնեն, ապա կշահեն բոլոր երեխաները, այլ ոչ միայն առանձնահատուկ կրթության կարիքներ ունեցողները:

Երեխաները, անկախ հաշմանդամ լինելուց կամ կրթական դժվարություններ ունենալուց, դպրոցն ավարտելուց հետո որոշակի դերակատարություն ունեն հասարակության կյանքում և վաղ սկիզբը հանրակրթական խաղախմբերում կամ մտորներում, որոնց հաջորդում են միջնակարգ դպրոցն ու քոլեջը, լավագույն նախապատրաստությունն է ինտեգրված կյանքի համար:

Հաշմանդամ երեխաներ ունեն նույն խմբին պատկանելու նույնպիսի իրավունք, ինչպես մյուսները: Առանձնացված ուսուցումը սահմանափակում է ինքնաարտահայտման իրավունքներն ու հնարավորությունները:

Հաշմանդամ կամ սովորելու դժվարություններ ունեցող մարդիկ առանձնացման կամ պաշտպանության կարիք չունեն:

Ներառական կրթությունը նպաստում է հասարակության բոլոր անդամների հնարավորությունների հավասարեցմանը՝ հաստատելով նոր հարաբերություններ և ստեղծագործական հնարավորություններ, որոնք անցյալում անհնար էին: Ներառական կրթությունը մարդու իրավունք է, այն ապահովում է լավ կրթություն և սոցիալական առումով հիմնավորված է:

Դպրոցում երեխաներին միմյանցից առանձնացնելու օրինական հիմքեր չկան: Երեխաները պետք է սովորեն միասին, դա օգտակար կլինի բոլորի համար: Պետք չէ նրանց պաշտպանել միմյանցից: Բոլոր երեխաները պետք է ստանան կրթություն, որը կօգնի նրանց հարաբերություններ հաստատել և պատրաստվել կյանքին հասարակության մեջ: Միայն ներառական մոտեցումը կարող է նվազեցնել վախը և նպաստել բարեկամության, հարգանքի ու փոխըմբռնման հաստատմանը:

Ուստի դպրոցի *նպատակներից են* բազմամասնագիտական թիմի հետ միասին առավել մեծ ուշադրություն դարձնել կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների ուսումնական ծրագիրը հաղթահարելուն՝ դասարանում անընդհատ գտնվելու միջոցով: Ապահովել ուսուցչին ժամանակակից բոլոր պարագաներով, որպեսզի նա կարողանա իր դասը այնպես պլանավորել, ծրագրել, որ բոլոր երեխաներին հետաքրքիր լինի, դասը լինի մասնակցային, այսինքն՝ ո՛չ կենտրոնանա կրթության առանձնահատուկ պայմանների կարիք ունեցող երեխաների վրա, ո՛չ էլ կենտրոնանա կարիք չունեցող երեխաների վրա, և բոլոր երեխաները մասնակցեն դասադրոցեսին: Պետք է ավելի խորացնել հոգեբանական, ներանձնային, միջանձնային հարաբերությունների, միջավայրի հետ ինտեգրման խնդիրներին:

Ներառական կրթությունը սկսվում է մանկավարժների վերաբերմունքի (սիրտ), հմտության (ձեռք) և գիտելիքի (գլուխ) եռամիասնության դրսևորումից: Առանց այս հավասարաբար եռանկյունու գոյության, շատ դժվար կլինի խոսել որակյալ կրթության մասին, ուստի *նպատակ են* հետապնդում, որպեսզի ուսուցիչներն ու դպրոցի բոլոր մանկավարժական աշխատողներն իրենց մեջ ունենան այս հավատամքը՝ սիրտ (վերաբերմունք), գլուխ (գիտելիք) և ձեռք (հմտություն), որոնցով նրանք կհաղթահարեն բոլոր այն դժվարությունները, որոնց հանդիպում են իրենք ամեն օր, ու իրենք իրենց ավելի կսիրեն ու կգնահատեն:

10. ՆԱԽԱԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅՈՒՆԸ ՈՐՊԵՍ ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ՍԿԶԲՆԱԿԱՆ ԲԱՂԿԱՅՈՒՑԻՉ ՄԱՍ

Նախադպրոցական կրթությունը Հայաստանի Հանրապետությունում շարունակական կրթության համակարգի սկզբնական բաղկացուցիչ մասն է: Արդի փուլում կրթության համապարփակ բարեփոխումների գործընթացները պայմանավորված են կրթության ոլորտի բոլոր կառույցների համակարգված գործունեությամբ:

Հայաստանի Հանրապետության «Նախադպրոցական կրթության մասին» օրենքը նախադպրոցական կրթությունը սահմանում է, որպես մի ամբողջական գործընթաց և Հայաստանի Հանրապետությունում շարունակական կրթության համակարգի սկզբնական բաղկացուցիչ մաս, որի նպատակներն են.

ա) երեխայի ֆիզիկական, բարոյական և հոգեկան առողջության պահպանումը և ամրապնդումը,

բ) նախադպրոցական տարիքի երեխաների ներդաշնակ զարգացումն ու դաստիարակությունը,

գ) դպրոցական ուսուցմանը նախապատրաստումը:

Հայտնի է, որ նախադպրոցական տարիքը կարևորագույն շրջան է անձի կայացման և բնականոն զարգացման համար, որը մեծապես կախված է երեխային շրջապատող միջավայրից: Նախադպրոցական կրթության ծրագրերի իրականացման գործում գլխավոր դերը պետությունը վերապահում է ընտանիքին՝ պարտավորվելով պայմաններ ստեղծել ընտանիքում երեխաների համակողմանի զարգացման և խնամքի կազմակերպման համար: Նախակրթարանում անհրաժեշտ է ստեղծել այնպիսի մթնոլորտ, որում կխթանվեն և կզարգանան նախադպրոցականի դեռևս նոր ձեռքբերած անձնային ինքնուրույնության ու վարքային որակները, որոնք էլ պիտի հիմք հանդիսանան երեխայի «Ես»-ի հետագա ամրացմանն ու կայունացմանը: Չնայած ՀՀ կառավարությունը առաջնային է համարում երեխաների համար նախադպրոցական կրթության մատչելիության ապահովումը և բազմաթիվ օրենսդրական լուծումներ է առաջարկում կյանքի կոչելու նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների զարգացումը:

Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչը իր մեջ ներառում է նախադպրոցական տարիքի երեխայի զարգացածության, կրթադաստիարակչական մակարդակը սահմանող համապատասխան նորմեր և դրույթներ: Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչի ապահովումը նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների կողմից պարտադիր է: Նախադպրոցական կրթության պետական կրթական չափորոշիչի ծրագրամեթոդական ապահովումը իրականացնում է նույնպես կրթության պետական կառավարման լիազորված մարմնի կողմից: Չափորոշիչը նորմատիվ է, որը սահմանում է երեխայի զարգացման, կրթական ծրագրերի բովանդակության պարտադիր նվազագույնը, երեխաների ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը և երեխաներին ներկայացվող որակական պահանջները: Չափորոշիչն համապատասխան՝ ստեղծվում է երեխաների անվտանգության, խնամքի, զարգացման ու կրթության համար անհրաժեշտ միջավայր, այդ թվում՝ սանիտարահիգիենիկ ու շենքային և այլ պայմաններ, իրականացվում է պետական, համայնքային, ոչ պետական ենթակայության նախադպրոցական ուսումնական հաստատությունների նյութատեխնիկական հագեցվածության ապահովումը, դիտարկվում, որոշվում է երեխայի ֆիզիկական, մտավոր, հուզական (էմոցիոնալ) զարգացման ընթացքն ու մակարդակը, սահմանվում է երեխաների մտավոր և ֆիզիկական բեռնվածության համամասնությունը և այլն:

12-ամյա կրթական համակարգին անցնելու կապակցությամբ առավել կարևորվում է 5-6 տարեկան երեխաների դպրոցի նախապատրաստվածության հարցը: Երեխաներին դպրոցական ուսման նախապատրաստելը, դպրոցական կյանքին հաջողությամբ հարմարվելը ուսումնական գործունեության սկզբնական ձևերի տիրապետելու կարևոր պայման է:

Այդ իսկ պատճառով դպրոցը **նպատակ է** հետապնդում օգտագործել նախադպրոցական դաստիարակության նորագույն նվաճումները, նախադպրոցական կրթադաստիարակչական հիմնադրույթները, որոնք պահանջում են արմատական վերափոխում երեխաների դաստիարակության և ուսուցման բովանդակության, մեթոդների, երեխա-մանկավարժ փոխհարաբերությունների նորացման ուղղությամբ:

Ծրագրում նախատեսված են զարգացման հետևյալ հիմնական ոլորտները.

1) խոսքի, լեզվամտածողության, տրամաբանության, գրաճանաչության, ընդհանուր ճանաչողական զարգացումը,

2) սոցիալական ու զգացմունքային (հուզականային) զարգացումը.

3) շարժողական և ֆիզիկական զարգացումը.

4) ինքնուրույն գործունեության տարբեր ձևերի, այդ թվում՝ ուսումնական և ստեղծագործական ունակությունների, հնարամտության, առողջ սովորությունների զարգացումը.

5) արժեքային հիմունքների ձևավորումը, բարեկիրթ վարքի, գեղագիտական, հայրենասիրական, բնապահպանական, աշխատանքային դաստիարակությունը: